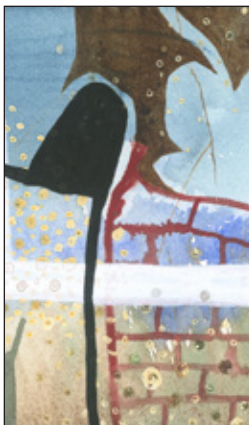

Livssynets rækkevidde

– En Pædagogisk Diplomuddannelse der giver ny viden og indsigt til fortsat udvikling af de frie skolers pædagogik og didaktik

Borgen

Generelt om strukturen på en Pædagogisk Diplomuddannelse

En pædagogisk diplomuddannelse består af 6 moduler hvoraf tre har et obligatorisk indhold og de tre andre er valgfrie. Uddannelsen har et samlet omfang på 60 ECTS-point hvilket svarer til et årsværk. Uddannelsen kan tilrettelægges som et heltidsstudium eller som et deltidsstudium på 2½-3 år.

En PD i "De frie skolers tradition og pædagogik" kan sammensættes således:

Struktur	Kommentarer
1. Pædagogisk viden og forskning (10 ECTS)	Obligatorisk modul
2. Grundtvig og Kolds ideverden (10 ECTS)	Nr. 2 – 6 er valgfrie moduler.
3. Fortællekulturfortælling og narrative (10 ECTS)	
4. Barnets møde med skolen, skole- og hjemssamarbejde (10 ECTS)	For at opnå en retningsbestemt PD, (f.eks. i "de frie skolers tradition og pædagogik"), skal mindst to af de tre valgfrie moduler hentes fra denne retning.
5. Vejledning i efterskolen, kostskolepædagogikkens muligheder (10 ECTS)	Det tredje kan være fra anden diplomuddannelse eller fælles valgfrie PD-moduler.
6. Ledelse og samarbejde i de frie skoler (10 ECTS)	
7. Undersøgelse af pædagogisk praksis (5 ECTS)	Obligatorisk. Anbefales som det næstsidste modul.
8. Afgangprojektet (15 ECTS)	Obligatorisk og afslutter PD-uddannelsen. Indholdet vælges af den studerende i samarbejde med vejlederen.

Fra januar 2015 udbyder Den frie Lærerskole og University College Lillebælt igen den Pædagogiske Diplomuddannelse i "De frie skolers tradition og Pædagogik".

I uddannelsen beskæftiger vi os teoretisk og praksisnært med idehistoriske, pædagogiske og didaktiske spørgsmål og retter dem mod arbejdet i de frie skoler: friskoler, private grundskoler, Lilleskoler, efterskoler, højskoler og Frie Fagskoler.

Uddannelsen tilrettelægges som deltidsuddannelse med et til to moduler pr. semester. Undervisningen på modulerne er samlet på to internater og foregår på den frie Lærerskole i Ollerup.

Læs artiklen "Livssynets rækkevidde", der fortæller om udviklingen af denne særlige diplomuddannelse. Yderligere oplysninger om datoer, økonomi og tilmelding kan findes på Den frie Lærerskoles hjemmeside: www-dfl-ollerup.dk eller ved at kontakte Den frie Lærerskole.

Studerende skal gennemføre deres Pædagogiske Diplomuddannelse indenfor en periode på seks år regnet fra første uddannelsesdag til sidste eksamensdag. Den frie Lærerskole tilbyder vejledning i sammensætning af PD-uddannelsen.

Siden 2002 har Den frie Lærerskole haft en Pædagogisk Diplomuddannelse med en retning, der kaldes *"De frie skolers tradition og pædagogik"*. Den blev i sin tid udviklet på et initiativ fra Den frie Lærerskole og de frie skoleforeninger samt i et samarbejde med det daværende Skaarup Seminarium- i dag med UC-Lillebælt.

Ideen og indholdet i denne Pædagogiske Diplomuddannelse er højaktuel i lyset af de første 200 år med undervisningspligten, og de udfordringer de frie skoler står med i den reformivrige tid, vi befinder os i.

De fleste lærere og ledere ved noget om, hvad en pædagogisk diplomuddannelse (PD) i undervisningsfagene dansk og matematik er. Men en PD i "De frie skoler" og "Tradition og pædagogik"? Kan man lave det – og hvad kan det bruges til?

Mulige konkrete svar på de spørgsmål er vi blevet bedt om at besvare flere gange i den periode, PD-uddannelsen har eksisteret. Senest da PD-uddannelsen skulle akkrediteres i 2010. Det giver absolut god mening at besvare spørgsmålet, og det er dybt interessant.

Altså; hvem henvender PD-uddannelsen sig til, hvad er sigtepunkterne, og hvad kan en lærer og leder bruge uddannelsen til?

Hvem er typisk målgruppen. og hvordan anvendes den nye viden?
PD-studerende, der søger optagelse på PD i "De frie skolers tradition og pædagogik", er for den største parts vedkommende i forvejen lærere og ledere på de frie skoler og i folkeskolen. Uddannelsen udbydes på deltid. Den tilrettelægges og gennemføres i internatform. De PD-studerende i denne uddannelse har et ønske om videreuddannelse på et højere niveau og vælger at gøre det på deltid, så de stadigvæk kan være tilknyttet deres profession som lærer eller leder på egen skole.

Derfor vil langt de fleste efter endt uddannelse fortsætte med funktioner indenfor den frie skoleverden og søge nye udfordringer dér. Dvs. på friskoler, private grundskoler, efterskoler, højskoler, Frie Fagskoler, Lilleskoler eller i folkeskolen. Endvidere vil man se de PD-uddannede

"Skymåler"

Skymåler er betegnelsen for en række skulpturer, der i kunstnerisk form reflekterer drømmesyn eller skybilleder og holder fast i den enkeltes drøm om at leve. Skulptur af Erland Knudssøn Madsen, Billedkunstner, Thy.

deltage aktivt i skoleformernes pædagogiske udviklingsarbejde og som inspiratorer og drivkræfter i det folkeoplysende arbejde i bred forstand. Det er nu noget, vi ved ud fra det mønster, der har tegnet sig af de PD-studerende, der har taget moduler eller hele PD-uddannelsen på Den frie Lærerskole siden 2002.

De PD-uddannede anvender deres kompetencer til at kvalificere sig til de mangesidige og komplekse læreropgaver, der knytter sig til undervisningen på de frie grundskoler og de frie kostskoler, hvor ikke mindst det værdibaserede

og kostskoleformens udvikling vil have deres fulde bevågenhed.

Betegnelsen "De frie skolers tradition og pædagogik" antyder uddannelsens brede sigte. Det er ikke kun pædagogik, metodik, didaktik, fag og faglig indlæring. Det handler i lige så høj grad om det pædagogiske og filosofiske grundsyn, skole- og menneskesyn, dannelsessyn, værdier, ritualer, traditioner, sprog og sangkultur, som forbindes med den frie skoletradition.

Livssynets rækkevidde

Tilgangen til og indholdet i denne diplomuddannelse bygger bl.a. på inspirationen fra Grundtvig og Kold, og det livssyn der ligger til grund herfor. Der kan rejses en række relevante spørgsmål til, hvordan det så forstås at hente inspiration fra Grundtvig og Kold. Hvordan er denne tradition og pædagogik blevet forstået og organiseret i de frie skoler? Hvordan kan den forstås og praktiseres i dag? Hvad skal vi være opmærksomme på, når vi laver uddannelsesplanlægning og holder skole for børn, unge og voksne i begyndelsen af det 21. århundrede?

At hente inspiration fra benævnte skoletradition, er ikke det samme som at være traditionsbærer og traditionsbunden. De frie skoler er ikke kun Grundtvig og Kold. Denne diplomuddannelse vil netop have en blanding af en nutidig tilgang til historien og en historisk tilgang til nutiden. Selvfølgelig og den indforståede diskurs med de langtidsparkerede holdninger udfordres. Derved fremmes en forståelse for at gøre det moderne liv til et godt grundlag for lærergerningen og mødet med børn, unge og voksne i de frie skoler. Til forståelse og nyfortolk-

Lærere og skoleledere drøfter værdier. Borgen 2014.

ning af det moderne liv, inddrages naturligvis også andre pædagogiske tænkere og ideer, der kan virke frugtbar ind på det nutidige skolearbejde og medvirke til forståelse af nye virkelighedsopfattelser og formidlingsformer.

Helhedsforståelsen

Fri skole er meget mere end blot ideer og fagligt arbejde. Hele skolekulturen og kostskolemiljøet spiller med og bliver behandlet. Det gælder ledelse og samarbejde, faglige problemstillinger, forholdet mellem skolen og hjemmet, de frie skolers organisatoriske forhold og forholdet til statsmagten, medborgerskabsaspektet og den folkelige oplysning i det globale perspektiv, den særlige mulighed for vejledning i kostskolemiljøet etc.

På samme måde som alle andre Pædagogiske Diplomuuddannelser skal denne her også kunne redegøre for en målsætning samt hvilke **viden- færdigheder og kompetencer** den PD-studerende forventes at komme i besiddelse af. Det har været ganske udfordrende at skulle beskrive dette i et såkaldt lettilgængeligt sprog, som kunne forstås og accepteres i en akkreditering i Undervisningsministeriet og i Danmarks Evalueringsinstitut.

I nedenstående beskrivelse kan det ses, hvordan opgaven er løst. Der er først selve målsætningen for hele PD'en i "De frie skolers tradition og pædagogik". Dernæst har det været nødvendigt at sætte flere ord på, hvad der menes med de fine ord i målsætningen.

Målet med diplomuddannelsen i "De frie skolers tradition og pædagogik" er, at den uddannede:

- Har fået omfattende viden om diskursen og forskellige tankemønstre og brudflader i de frie skolers tradition og pædagogik.
- Kan vurdere og udfordre de frie skolers værdigrundlag og sigte.
- Kan selvstændigt beskrive og vurdere teori og praksis indenfor den frie skoletradition med henblik på en kvalificering og udvikling af de frie skolers kernebegreber set i et nyt tidsperspektiv.
- Kan inddrage ny viden til selvstændigt at udvikle undervisning og læring for børn, unge og voksne.
- Kan håndtere komplekse undervisningssituationer, hvor den folkelige oplysning, dannelse, folkestyre, demokrati og medborgerskab i lyset af moderniteten, demografiske ændringer og globaliseringen nyfortolkes.

- Kvalificeres til at deltage og være medansvarlig i skolens udvikling og være repræsentant og eksponent for skoleformen.

Uddybende kommentarer til den overordnede målsætning for PD-uddannelsen

PD-uddannelsen i "De frie skolers tradition og pædagogik" er vokset ud af en nødvendighed i de frie skoler. Det er ønsket om at have en PD-uddannelse, der kan dække et behov for, at lærere og ledere kan tilegne sig ny viden, færdigheder og kompetencer på nogle helt vitale områder, der især knytter sig til virkeliggørelsen af skolesyn, værdier og pædagogik på en ny tids vilkår. Det er vigtigt at understrege det aktuelle og fremadrettede i denne PD-uddannelse.

I det følgende er de seks overordnede uddannelsesmål struktureret efter den nationale kvalifikationsrammes termer: Viden, færdigheder og kompetencer. Efterfølgende er de efterfulgt af korte uddybende kommentarer.

Viden

- *Har fået omfattende viden om diskursen og forskellige tankemønstre og brudflader i de frie skolers tradition og pædagogik.*

Uddybning: Det sprog, de frie skoler generelt omtaler sig selv og deres egen historie og tradition med, kan for nye generationer virke meget indforstået. En lukket *diskurs* kunne man sige. Den lukkede diskurs har haft gode vækstbetingelser i den Grundtvig og Koldske skoletradition. Forskellige *tanke-mønstre* henviser til virkningshistorien – dvs. de *ideer* om menneskesyn, samfundsindretning, skole, kirke, mv., som er blevet udmøntet i de sidste 200 år. Deraf giver det også mening at tale om viden om *brudfladerne* i den frie skoletradition. Det er brudflader, hvor noget nyt satte sig igennem og fik betydning for mennesker og skole i samtiden. F.eks. de gudelige vækkelser, oprettelser af frie skoler med en anderledes pædagogik og tilgang til mødet med eleven, den mundtlige fortælletradition i de frie skoler osv. Denne historie om de frie skolers tradition og pædagogik kan ikke blot berettes ureflekteret i dag. For at den uddannede kan udfordre traditionen og pædagogikken samt egen praksis, må vedkommende besidde omfattende teoretisk og udviklingsbaseret viden på området.

Færdigheder

- Kan vurdere og udfordre de frie skolers værdigrundlag og sigte.
- Kan anvende ny viden til selvstændigt at udvikle undervisning og læring for børn, unge og voksne.

Uddybning: At opnå færdigheder i at kunne anvende metoder og redskaber til at vurdere skolens værdigrundlag og efterfølgende implikationer og pædagogiske praksis er vigtige forudsætninger og færdigheder for at kunne indgå i skoleudvikling og forskellige former for evalueringer, dokumentation og formidling til omverdenen. Den uddannede skal ligeledes besidde solide færdigheder for at kunne arbejde selvstændigt med udviklingen og formidling af undervisning og læring samt for at være en kompetent vejleder og samtalepartner i mødet med børn, unge og voksne i et tæt forbundet skolemiljø, som kendetegner en fri grundskole og kostskole.

Kompetencer

- Kan selvstændigt beskrive og vurdere teori og praksis indenfor den frie skoletradition, med henblik på en kvalificering og udvikling af de frie skolers kernebegreber set i et nyt tidsperspektiv.
- Kan håndtere komplekse undervisningssituationer, hvor den folkelige oplysning, dannelse, folkestyre, demokrati og medborgerskab i lyset af moderniteten, demografiske ændringer og globaliseringen nyfortolkes.
- Kan deltage og være medansvarlig i skolens udvikling og være repræsentant og eksponent for skoleformen.

Uddybning: Den uddannede skal kunne udvikle sin egen pædagogiske praksis, men dertil også kunne indgå selvstændigt i fagligt, tværfagligt og organisatorisk arbejde under stigende kompleksitetspres.

I punkt 2 og 3 er det kompetencer for overordnede målformuleringer, der sigter på de frie skoler i dialog med nye omverdensforståelser. I de overordnede målformuleringer i de to punkter ligger de helt store udfordringer for den uddannede. Dels at kunne bære et medansvar og indgå i tætte samarbejdsrelationer indadtil med henblik på skoleudvikling og dels at kunne bidrage udadtil, at de frie skoler ikke stivner i selvgothed og tilbageskuende retorik, men befinder sig der, hvor fællesskabets problemer trænger sig på i en moderne tid.

Det er lærerigt og inspirerende at udarbejde uddannelsesbeskrivelser, der kan være præget af et skole- og livssyn. Det er dynamiske processer i dialoger mellem myndighederne, enkelte institutioner, studerende og undervisere. Det er bestemt ikke en selvfølge, at muligheden eksisterer! ♦

Artiklen er skrevet af Laust Riis-Søndergaard, Den frie Lærerskole og trykt i "Refleksioner 2014- et magasin fra Den frie Lærerskole"

Maleri: Anette Bøtter Jensen

”Du var den fine rose”:
Du var den fine rose,
Blegrød i sommerluften,
Og jeg var atmosfæren,
Som fyldte sig med duften

Emil Aarestrup